

Acum vreo doua milenii si jumătate, pe o vreme tot ca aceasta n-ar mai fi fost mult pana la Dionisii. In lunile martie-aprilie la Atena se tinea marele festival inchinat zeului Dionis, cand se puneau pe scena si mai apoi se premiau cele mai apreciate tragedii, comedii si satire ale anului. Chiar mai-marii tragediei, Eschil, Sofocle si Euripide sunt premiati in cadrul Dionisiilor. Si sa nu ne imaginam ca teatrul e separat de lumea de rand in aceste vremuri, ba dimpotriva! In timpurile acestea teatrul e un eveniment al tuturor. La festivalul de teatru participa nu numai cetatenii Atenei (inclusiv femeile!), dar si calatori care bat drumul lung special pentru aceasta sarbatoare. Si cu cata implicare! Daca o piesa nu convine publicului, atunci se urla, se huiduie, se bate din picioare, iar piesa poate fi chiar intrerupta si gonita de pe scena. Teatrul la Atena e un teatru cu adevarat public, in mintile si pe buzele unei intregi societati. Acest festival, religios si laic totodata, este si un timp de petrecere: in timpul pieselor se ofera vin si mancaruri, iar banchetele imbelsugate se dau atat dupa sacrificiile catre Dionis, cat si dupa alegerea castigatilor. Banchetul de dupa sacrificiile dionisiace se da chiar pentru toti participantii: aici se mananca carnea boilor sacrificati, pe care au grija sa o spele cu mult, mult vin. Pe noapte se pleaca pe strazile Atenei, cantand si dansand. Toata aceasta petrecere generalizata si show-ul de teatru ce-i va urma sunt omagii aduse zeului teatrului, extazului si vinului, Dionis.

Intre timp, tragedia s-a retras in palierele mai "inalte" ale culturii. Voia buna are treaba mai degraba cu comedia si satira azi, mult mai iubite de publicul larg. La origini, insa, ele nu sunt separate. La Dionisii, dupa tragedii urmeaza mereu o parte finala, satira, care ia in zemeflea chiar lumea interna a tragediilor. Prin ras, satira "stinge" mila si frica starnite de tragedii. Cumva, ultima parte destinde si "repara" starea de spirit. Asadar, rasul si seriozitatea vin la pachet. Caci excesul de sentiment, oricare ar fi el, nu e bine vazut de lumea antica, mare iubitoare de armonie si stabilitate. "Nu te duce la extreme!", ne sfatuim noi astazi, in aceeasi nota. "Reteta" antica nu e lipsita de valoare: un meniu complet si bine echilibrat de traiuri. Din aceasta reteta veche de cand lumea, care stie ca si tragicul, si comicul sunt fete ale aceleiasi monezi, avem si noi de invatat inca.

Cristina

Ana-Maria Musat